

הגדה של פסח (מכות) (18)

הסרת מכת הכינים, ממילא הן נשארו לכל אותו הדור. וכן במכת שחין לא כתוב שביקש פרעה שתסור ממנו, ואפשר שגם השחין לא סר מעל דור מצרים, שהרי כתוב (דברים כח, כז): "יככה ה' בשחין מצרים אשר לא תוכל להירפא", ומשמע שלא נרפאו המצרים מהשחין, וכל זאת מפני שלא ביקשו!

הגדה של פסח "ר' שלום"

שחין: שחין בפנים ובחוזן
בשחין שבא על מצרים היה נס מיוחד שהחמיר את המכה עשרת מונים, וכך לשון הפסוקים: "והיה לאבק על כל ארץ מצרים והיה על האדם ועל הבהמה...ויקחו את פיח הכבשן ויעמדו לפני פרעה ויזרקו אתו משה השמימה ויהי שחין אבעבעת פרח באדם ובבהמה". קודם כתוב על האדם ועל הבהמה, ואחר כך כתוב באדם ובבהמה ללמדנו שהיה השחין על העור מבחוץ וגם בתוך גופם.

ובארו המפרשים, שהשחין בחוזן, על העור, גרם לכך שהעור כולו התמלא פצעים, לא היה חלק כמקדם, ואלו את השחין שהיה בתוך גופם לא היתה להם אפשרות לגרד. ממילא, הסבל היה בכפל כפלים!

הגדה של פסח "ומתוק האור"

ברד

לקח מכת הברד והאש המתלקחת בו

"ונגף ה' את מצרים נגף ורפוא" (ישעיה יט, כב) ודרשו רז"ל שהמכות היו בבחינת "נגוף" למצרים ו"רפוא" לישראל, שלימדום לקחים באמונה, שממכת צפרדעים למדו למסור נפשם על קידוש השם (פסחים נ"ג:), וממכת ערוב למדו השגחה פרטית, ועוד יותר ממכת דבר שהיא מחלה מדבקת ומכל מקום לא מתו משל ישראל.

וכתב מרן הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, כי ממכת ברד למדנו שאין לאדם התנצלות לומר, שהקב"ה נטע בקרבו את היצר הרע הבווער בקרבו כאש להבה (קדושין פ"א.) ומה כחו לעמוד כנגדו. שהרי חזינן שבברד היתה אש מתלקחת בתוכו, והמים לא כיבוהו, ומכל מקום לא המסה את הברד. והיתה כלואה בו, והוא עשה שליחותו והכה אדם ובהמה ושיבר כל העצים כדבר ה'. וכן גם היצר הרע הכלוא באדם אין בכחו להפריעו משליחותו, ויכול האדם לכלאו ולהתעלם ממנו, ולמלא אחר ציווי ה' במלואו!

הגדה של פסח "ארוזי הלבנון"

"ארבה": המכה היחידה שפגעה גם בארץ גושן
לגבי מכת הארבה, נאמר: "ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים" לכאורה זהו כפל לשון

דם

המכה הראשונה שהביא הקב"ה על מצרים הייתה מכת דם. כל מי היאור נהפכו לדם, והמצרים לא יכלו לשתות מים. שואלים המפרשים: למה דווקא דם היתה המכה הראשונה? הסבר יפה הוא מידה כנגד מידה. המצרים השליכו את ילדי ישראל ליאור, כמו שנאמר בתורה: "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו". הם הפכו את המים מקור החיים למקום של מוות. לכן הקב"ה הפך את מי היאור לדם. יש כאן גם מסר נוסף: המצריים עבדו את היאור וחשבו שהוא אלוהות שמביא להם חיים ופרנסה. כאשר המים הפכו לדם, הראה הקב"ה שאין ליאור כוח אמיתי, הכול ביד ה'.

עוד נקודה מעניינת היא שמי שפגע ביאור היה אהרן ולא משה. הסיבה היא שמשה ניצל על ידי היאור כשהיה תינוק בתיבה, ולכן לא ראוי שהוא יכה את המים. מכאן לומדים מוסר גדול: אדם צריך להכיר טובה אפילו לדומם שעזר לו. המסר לחיים: להכיר טובה לכל מי שעושה לנו טוב, ולזכור שהכוח והחיים באים מהקב"ה ולא מדברים חומריים שאנשים לפעמים מחשיבים כאלוהים.

המלקט

צפרדע

"ותעל הצפרדע" (שמות ח.ב), צפרדע אחת היתה, והיא מתזת נחילים נחילים (רש"י). יש לפרש: אם אדם מבקש להגיב על פגיעה, יעצור ויחשוב: מה ארויח מזה. אילו היו המצריים מתבוננים כך ונמנעים מלהכות, היו חוסכים את התפרצות המכה. אבל הקדוש ברוך הוא ידע שלא יתבוננו ולא ישלטו בעצמם, ויכוהו ויסבלו וימיטו על עצמם את סבלם אבל הדגיש, שלא נחשוב שאילו לא היו מכים היתה המכה נחסכת. אז היתה משריצה בעצמה, או באה באופן אחר. ומכל מקום, באופן שבאה, מלמדת נחיצות ותועלת השליטה העצמית.

הגדה של פסח "אהלי תורה" רב שטיינמן זצ"ל

כינים, ערוב

הנה בסוף מכת כינים נאמר: "ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר ה'", ומיד בפסוק הבא עוברת התורה לספר על מכת ערוב, ולא מצאנו בתורה מפורש מתי סרו הכינים מעל מצרים, ולמה? ואפשר, שמפני שפרעה לא ביקש שיסורו ממנו הכינים - לכן באמת לא סרו הכינים מדור מצרים משעבדי ישראל! ובאמת מצינו בתהילים (קה): "אמר ויבוא ערוב כינים בכל גבולם", וכתבו המפרשים שהכוונה שהכינים נשארו במצרים, וגם הן נכללו בערוב. ולמה באמת נשארו הכינים? כי בלא תפילה לא מקבלים כלום! ואם לא ביקש פרעה על

שלא לצורך? וביאר הגאון רבי אברהם ליכטשטיין מפרושניץ, בעל "כנפי נשרים", שכל המכות לא פגוע בארץ גושן, משום ששם היו בני ישראל, ורק מכת ארבה היתה גם בארץ גושן, וזאת משום שבני ישראל כבר היו קרובים לצאת ממצרים, וכדי שלא יישארו כל התבואות שזרעו שם למצרים, שלח הקב"ה את הארבה גם לגושן ואכל את התבואות והפירות, כדי שלא יישאר מאומה למצרים. וזו כוונת הפסוק: "ויעל הארבה על כל ארץ מצרים", וגם "וינח בכל גבול מצרים", דהיינו: גם בארץ גושן!

הגדה של פסח "כמוצא שלל רב"

חושך: "ואוי לשכנו.."

ידועים דברי רש"י על הפסוק "וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים" (שמות יג. יח) דבר אחר: חמושים אחד מחמשה יצאו, וארבעה חלקים מתו בשלשת ימי אפילה" (והוא מילקו"ש בשלח רמו רכז). חז"ל גילו לנו כאן, שרק עשרים אחוז מעם ישראל יצאו ממצרים. הסיבה שהיתר נשארו אינה משום שהיו רשעים. רש"י אומר שלא רצו לעזוב. הם הרגישו טוב במצרים. זה לא הגיוני, הלא סבלו כ"כ במצרים? אלא שבשנה האחרונה, כאשר השעבוד הפסיק, היה להם טוב במצרים, אז החליטו לא לעזוב. כך יהיה כאשר יבוא המשיח, אלו שמרגישים שאינם שייכים למקומם הם אלו שיצאו. יש כיום ב"ה כל מה שצריך, חנויות כשרות, בגדים צנועים, מי צריך את בית המקדש? וזה הדבר החשוב ביותר לדעת שאנו שייכים לבית המקדש. אנו שייכים לחברה של משה רבינו, של רבי עקיבא והחפץ חיים... אלו צריכים להיות השכנים שלנו, כשיהיה בית המקדש. אם נזכה לרכוש את ההבנה הזו, ונצפה לכך זוהי היציאה מהגלות והתחלת הגאולה.

הגדה של פסח "תפארת שמשון" רב פינקוס זצ"ל

מכת בכורות

רבי יהודה היה נותן בהם סימנים דצ"ך עד"ש באח"ב. ידועה הקושיה: מה הוסיף רבי יהודה בסימני ראשי תיבות? הנה בכל אחד מן המכות כתוב שם המכה לבד, ואילו בעשירית כתוב מכת בכורות", כי התוספות (שבת פ"ז) מביאים בשם המדרש: נתקבצו בכורות מצרים אצל ישראל ושאלו אותם, למה הביאו צאן לפסחיהם. והשיבם ישראל: זבח פסח לה' שיהרוג בכורי מצרים: הלכו הבכורים אצל אבותיהם ואצל פרעה לבקש מהם שישלחו את ישראל, ולא רצו, עשו הבכורות מלחמה אתם והרגו מהם הרבה, וזה שכתוב: למכה מצרים בבכוריהם... אם כן, לדעת תנא קמא היתה המכה, מכת בכורות, היינו: שהבכורים הרגו במצרים, בא רבי יהודה לחלוק על זה וסידר המכות "דצ"ך עד"ש באח"ב", לא מכת בכורות, אלא בכורות, כי המכה היתה שבכורי מצרים מתו בהמוניהם.

ספר "ברכת חיים" מועדים ב

הלכה: דיני עריכת ליל הסדר

לכתחילה יש להתחיל את עריכת הסדר בליל פסח, דוקא אחר צאת הכוכבים, כדי שיקיים מצות ארבע כוסות בלילה ודאי. ומכל מקום בדיעבד או בשעת הדחק, מותר לקדש לאחר השקיעה, אולם סדר ליל פסח לא יתחיל אלא אחר צאת הכוכבים. צריכים היסבה בשתיית ארבע כוסות, באכילת המצה, אכילת הכריכה, ובאכילת האפיקומן. ולכן אם אכל מצה בלא היסבה, צריך לחזור ולאכול בהיסבה, וכן אם שתה ארבע כוסות בלא היסבה, צריך לחזור לשתות בהיסבה. ואפילו בכוס שלישי או רביעי. ההיסבה צריכה להיות בצד שמאל, ואם עשה היסבה בצד ימין, כאילו לא היסב כלל.

עפ"י פסקי מרן רבנו ר' עובדיה יוסף זצוק"ל

פתגם: אמונה היא הגשר בין מה שאדם רואה לבין מה שהקב"ה יודע.

חקירה: שיבעודא דרבי נתן

הנושה מחבירו וחבירו מחבירו, שמציאים מהשלישי ונותנים לראשון, הראשון גובה ישר מהשלישי, או שהראשון גובה משהלישי דרך השני (משום שממונו של שלישי משעובד לשני, ושל השני משעובד לראשון) (עין בלמודות ג)

ספר "קובץ יסודות וחקירות

סיפור

מכיר בטיב בני אדם: קודם שנתפרסם בעולם היה ה"חפץ חיים" עני מרוד שרוי בדחקות, בני העיר ביקשו לתמוך בו, אך הוא סירב לקבל כל תמיכה. מדוע אתה מסרב? שאלה אותו אמו, הלא רעבים אנו ללחם, ומדוע לא תקבל מה שבני אדם רוצים לתת? חייך ה"חפץ חיים" ואמר: מכיר אני בטיבם של בני אדם, הם רוצים לתת לי, רק משום שאיני רוצה לקבל, כיון שאהיה מוכן לקבל, שוב לא ירצו לתת.

שבת שלום פסח כשר ושמח

יצא לאור לרפואה שלימה: יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוין אזיזה. שלום בית: גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. זיווג הגון: שרה זסון אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. הצלחה רבה בכל: נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה בריכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: קלוד שלמה בן ז'רמן רבקה, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, ג'יא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, נסיים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אגנורה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מול ארסה בת גבי זוגונה, אברהם בן אסתר, יהודה יוסף בן רחל.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל ענייני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr